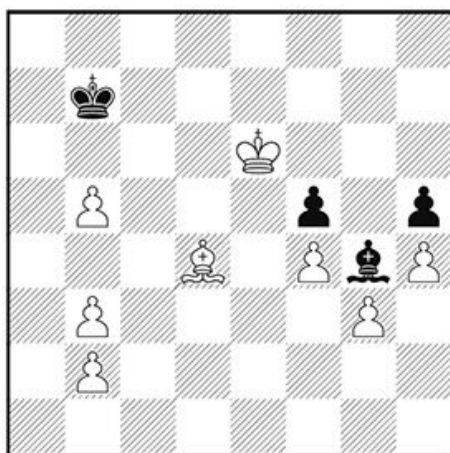

Rovnováhy věčné i křehké

Následujících pět diagramů zachycuje pozice, které jsou objektivně vyrovnané. Když o nich ale uvažujete z pohledu praktického hráče, jde o úplně odlišné situace.

Na prvním diagramu je **rovnováha**, která je takřikajíc **věčná**. Pokud jednoho ze soupeřů nezachvátí náhlé šílenství, partie určitě skončí nerozhodně:

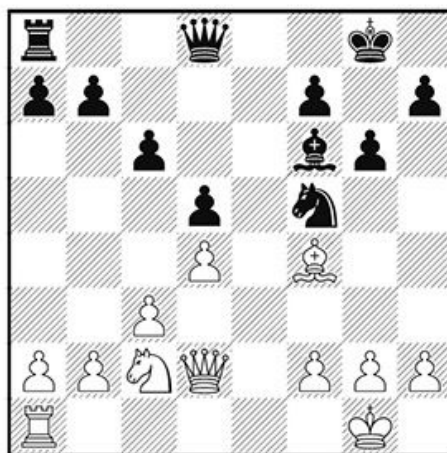
Edouard, Romain (2641) – Neikšans, Arturs (2627), Francouzská liga 2016, varianta, bílý na tahu:

Navzdory obrovské materiální převaze bílého stojí na šachovnici tupá remíza. Černému stačí manévrovat tak, aby neztratil $\Delta f5$ nebo $\Delta h5$ a nedovolil bílým pěšcům překročit pole b7. Můj Stockfish 9 ale pozici hodnotí (absolutně nesmyslným) číslem +2,43.

Druhý diagram zachycuje **stabilní rovnováhu**. Jde o pozice, ve kterých sice neremizuje téměř každé pokračování, ale silní šachisté jsou schopni normálními a přirozenými tahy rovnováhu bez větší námahy udržovat.

Carlsen, Magnus (2857) – Karjakin, Sergej (2769), Zápas o mistra světa (12), New York 2016, bílý na tahu:

Kibitzer: Stockfish 9 64

Stockfish 9 64 [Icons] 3 CPUs [Lock Icon]

● +- (2.43) Depth=57/58 46.b6 (2/20) 1148 kN/s

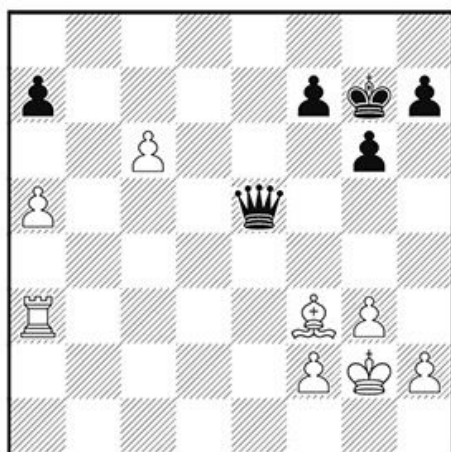
1. +- (2.43): 46.b4 Δ h3 47. Δ f6 Δ g4 48. Δ c5 Δ c7 49. Δ e5 Δ b8 50. Δ d4 Δ c7 51.b6+
2. +- (2.43): 46.b6 Δ c6 47.b4 Δ b7 48. Δ e5 Δ c8 49.b5 Δ b7 50. Δ e3 Δ c8 51. Δ c5 Δ
3. +- (2.43): 46. Δ g1 Δ c7 47. Δ d4 Δ b7 48.b6 Δ c6 49.b4 Δ b7 50. Δ e5 Δ c8 51.b5 Δ
4. +- (2.43): 46. Δ f2 Δ c7 47.b4 Δ c8 48. Δ e3 Δ b7 49. Δ c5 Δ b8 50.b6 Δ h3 51. Δ f6 Δ
5. +- (2.43): 46. Δ f6 Δ c7 47. Δ c5 Δ b7 48. Δ g5 Δ c8 49. Δ d4 Δ c7 50.b4 Δ b8 51. Δ b
6. +- (2.43): 46. Δ e5 Δ c7 47.b6+ Δ c6 48.b4 Δ b7 49. Δ f6 Δ c6 50. Δ g5 Δ b7 51.b5
White is clearly better

Malý tip: Pokud váš počítač hodnotí vícero nejlepších pokračování stejným číslem, a ani po několika minutách se toto číslo nemění, pravděpodobně stojí na šachovnici remíza, a to i v případě, že počítačové hodnocení napovídá opak.

Před poslední partií byl stav zápasu o titul mistra světa vyrovnaný. Carlsen hrál tuto partii bílými a racionálně se rozhodl, že v rapidovém tie-breaku bude mít dobré šance Karjakinu porazit a udržet si titul. Partii proto bezpečně směřoval do remízového přístavu; nenamítal proti symetrické pěškové struktuře, měnil figury. I v pozici na diagramu zahrál 19. ♖e3 a nabídl výměnu jezdců. Klidně ale mohl zvolit i 19. ♘b4 s ideou 20. ♘d3, anebo 19. ♗e1. Rovnováhu v pozici zkrátka udržuje poměrně hodně tahů.

Na třetím diagramu je všechno jinak. **Rovnováha** této pozice je **vratká**, ale **jen pro černého**. Existuje jen jediný tah, jediná cesta, jak ekvilibrium v postavení udržet. Po všech ostatních pokračováních stojí černý na prohru:

Wei, Yi (2743) – Svidler, Peter (2768), Wijk aan Zee 2018, varianta, černý na tahu:

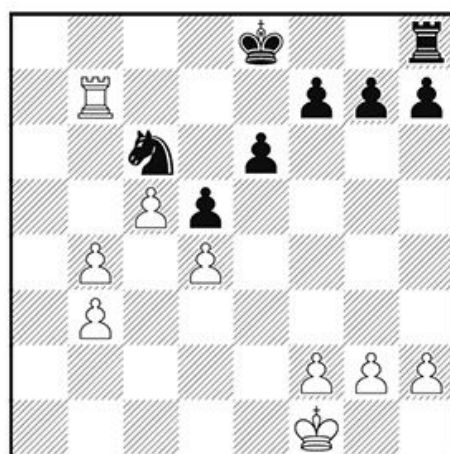
Dáma je skvělou útočnou, ale poměrně špatnou obrannou figurou. Ani v pozici na diagramu nemá velké šance dlouhodobě zabránit postupu pěšce c. Nutně potřebuje objekty útoku. Svidler proto udrží rovnováhu jen po razantním **41...g5!** s hrozbou tahem g5-g4 rozrušit harmonii bílých figur. Pokud bílý

chce této hrozbě bránit, oslabí si vlastního krále.

Daniel Fernandez udává variantu: 42.g4 h5 43.h3 hxc4 44.hxc4 ♖c5 45. ♗d3 ♖xa5 46. ♗d7 ♖c5 47.c7 ♖c4! s dostatečnými hrozbami proti bílému králi, a tedy rovnováhou.

Přidejme ještě jedno postavení s **rovnováhou vratkou pro jednu stranu**. Ivančuk se v následující pozici mohl zachránit jen sérií jediných tahů:

Sandipan, Chanda (2579) – Ivančuk, Vasyl (2726), Gibraltar 2018, černý na tahu:

K rovnováze vedlo jedině 21... ♗f8!, které vytváří hrozbu braní na d4 a zároveň uchovává krále v centru. Ivančuk zarošoval a partii rychle prohrál. Sledujme opět analýzu Daniela Fernandez. Po 21... ♗f8! se mohlo stát:

22.b5 ♘xd4 23.b4 ♘d8 24. ♗b8+ (24.b6? ♘c8 25.c6 ♘xc6 26. ♗c7+ ♘b8 27. ♗xc6 ♘b7 by vytvořilo problémy zejména bílému) 24... ♘e7 25. ♗xf8 ♘xf8 26.b6 ♘e8 27.b7 ♘c6 28.b5 ♘b8 29.c6 ♘d8 30.f4=. Vznikla studiová pozice, ve které se nemůže dopředu pohnout ani jedna strana.